§ 134
Ryj / Den av ledamoten Laura Kolbe väckta motionen om jul- och vinterbelysningen i innerstaden år 2012

HEL 2011-009964 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade i enlighet med stadsstyrelsens förslag anse den av ledamoten Laura Kolbe väckta motionen vara slutligt behandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Kristiina Matikainen, stadssekreterare, telefon: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Laura Kolben aloite
2 Helsingin Energian johtokunnan lausunto
3 Helsinki City Markkinointi ry:n lausunto
4 Helsingin seudun kauppakamarin lausunto

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige beslutar anse den av ledamoten Laura Kolbe väckta motionen vara slutligt behandlad.

Föredragande

Ledamoten Laura Kolbe föreslår i sin motion att staden agerar aktivt för att öka jul- och vinterbelysningen särskilt i innerstaden.

Stadsstyrelsen hänvisar till de utlåtanden som kommit in och konstaterar att staden ansvarar för den offentliga utebelysningen, som omfattar belysningen på gator, i parker och på öppna platser. Dessutom lyser staden upp konstruktioner som anses viktiga för stadsbilden, såsom broar och vattentorn och offentliga skulpturer. Staden har inte deltagit i installationen av julbelysningen, men jul- och vinterbelysningen på Alexandersgatan och Esplanaden har förverkligats via Helsingfors Energi. En kontinuerlig elektrisk matning som har separerats från distributions- och belysningsnätet har byggts även till de övriga objekten som nämns i motionen, med undantag av början på Mannerheimvägen, för att betjäna t.ex. behovet av gatubelysning.

Flera projekt som syftar på att utveckla belysningen i centrum har inletts eller håller på att inledas i Helsingfors. År 2012 inleds behovsutredningen för belysning, med målet att bl.a. bestämma belysningsklasser för gatorna och övriga egenskaper för belysningen. För stadskärnan utarbetas en översiktsplan för belysning. Belysningen för flera betydande centrumobjekt förnyas under de närmaste åren. Till belysningsobjekten som förnyas hör bl.a. Senatstorget med omgivning, Järnvägstorget och Järnvägsstationens omgivning samt den så kallade Unionsaxeln. Ett mål är att i planeringen kombinera förutom belysningen på gator och torgområden även fasadbelysningen för de omgivande byggnaderna. Den kontinuerliga elektriska matningen som julbelysningen kräver byggs ut till Salutorget via torgets elnät under närmaste åren.

Staden har dock inte ekonomiska möjligheter att betydligt öka sina finansiella satsningar angående det i motionen nämnda separata julbelysningsprojektet. Staden uppmuntrar privata aktörer att förverkliga julbelysningar och, i den mån det är möjligt, anvisar förläggningsplatser för ljus på gatu- och parkområden.

Stadsstyrelsen anser det ovanstående vara en tillräcklig utredning i saken.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Kristiina Matikainen, stadssekreterare, telefon: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Laura Kolben aloite
2 Helsingin Energian johtokunnan lausunto
3 Helsinki City Markkinointi ry:n lausunto
4 Helsingin seudun kauppakamarin lausunto

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 02.05.2012 § 496

HEL 2011-009964 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättänee katsoa valtuutettu Laura Kolben aloitteen loppuun käsitellyksi.

23.04.2012 Pöydälle

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Rahoitusjohtaja 28.3.2012

HEL 2011-009964 T 00 00 03

Talous- ja suunnittelukeskus esittää aloitteesta lausuntonaan seuraavaa:
Helsingin kaupungin strategiaohjelman 2009–2012 mukaisesti kaupungin keskustaa halutaan elävöittää. Tavoitteena on luoda ja taata ympärivuotinen tapahtuma- ja ohjelmatarjonta sekä kehittää palvelukulttuuria vahvistaen näin keskustan kilpailukykyä ja vetovoimaa. Kehittämisessä tulee huomioida myös ympäristö ja yleinen kaupunkitila: siisteys, valot, viheralueet.

Helsinki kilpailee joulu- ja talvimatkailijoista muiden suurkaupunkien kanssa. Joulutorit, -valot ja -koristeet ovat perinteisesti matkailullinen valtti hyvin monissa Euroopan kaupungeissa. Suomi on joulupukin kotimaa ja Helsinki joulupukin pääkaupunki. Pääsääntöisesti Helsingissä joulu- ja talviajan valaistus on erittäin hillittyä. Tämä saattaa olla varsinkin matkailijoille yllätys ja suoranainen pettymys. Tunnelman rakentamiseen ja elämyksien vahvistamiseen tulisi ehdottomasti sijoittaa enemmän. Talvikauden valttikortin kehittämiseen ja taloudellisten resurssien takaamiseksi tarvitaan vahva tahto ja monitahoinen sitoutuminen: kaupunki, kiinteistönomistajat, kauppakeskukset ja kauppiaat.

Erilaisia valoon liittyviä hankkeita toteutettiin jo joulukaudella 2011: kaupungintalon sisäpihan ja Sofiankadun valaistus ja koevalaistus Torikortteleissa Senaatintorin kohdalla vahvistaen perinteistä Aleksanterinkadun jouluvalaistusta. Näitä aloitettuja hankkeita on tarkoitus jatkaa ja uusia ideoita on syntynyt. Valo on tehokas elementti, jolla voi kohottaa kaupungin upean sydänalueen tunnelmallisuutta ja viehättävyyttä vuoden pimeimpänä aikana.

Tammikuussa järjestettävästä Lux Helsinki –valotapahtumasta saatujen palautteiden perusteella valolla voidaan luoda iloa ja elämyksiä asukkaille ja matkailijoille. Talven pitkä pimeys voidaan kääntää iloksi: Valo on kuin musiikki, joka haihtuu. Hetkellisyys tekee

siitä niin ihmeellisen. Sitä ei voi koskettaa muuten kuin sydämellään (lainaus avoimesta palautteesta - kävijätutkimus 2012).

Valaistuksen erikoisratkaistut ja valotaiteen tekniikka on kustannuksiltaan melko kallista. Itse sähkönkulutus uusia tekniikoita (mm. led-tekniikka) hyödyntäen muodostaa suhteessa hyvin pienen kustannuksen itse valaistuksessa.

Esimerkiksi Lux Helsingin teoksien tekniset kustannukset ovat vuositasolla satoja tuhansia euroja riippuen millaisia teoksia tuotetaan. Valotapahtuman tekeminen on luonteeltaan kuitenkin eri asia kuin vuosittain toistuvat jouluvalaistukset tai julkisen tilan valaistusratkaisut. Jouluvalaistuksessa teknisen perusinvestoinnin ja visuaalisen suunnittelun lisäksi syntyy pitkällä tähtäimellä ripustus-, purku-, huolto- ja varastointikustannuksia.

Kantakaupungin pysyvien, vuosittain käytettävien valaistusratkaisuiden investointimahdollisuuksista tulisi keskustella eri toimijatahojen kanssa. Laadukas ja tasapainoinen kaupunkikuva vaatii yhtenäistä suunnitelmaa myös erikoisratkaisuiden osalta, jotta kaupunkimiljööseen asetetut visuaaliset ja arkkitehtoniset tavoitteet säilyvät.

Keskustan kaupallisten toimijoiden ja kaupungin oma sitoutuminen sekä molempien taloudellinen panostus on asian edistämiseksi välttämätöntä

Mikäli kaupungin strategiaohjelmaan sisältyvää keskusta-alueen elävöittämistä ja kehittämistä halutaan toteuttaa, se edellyttää keskustan kaupallisten toimijoiden ja kaupungin tiiviimpää yhteistyötä ja huomattavia taloudellisia lisäresursseja.

Lisätiedot

Machere Saila, tapahtumapäällikkö, puhelin: 310 25903
saila.machere(a)hel.fi

Kaupungininsinööri 26.3.2012

HEL 2011-009964 T 00 00 03

Laura Kolbe ja 21 muuta valtuutettua toteaa aloitteessaan, että Helsingin kaupungilla on suuri vastuu toimia uutta luovan jouluvalaistuksen edelläkävijänä julkisissa tiloissaan ja esittää, että Helsingin kaupunki olisi aloitteellinen vuonna 2012 kantakaupungin joulu- ja talvivalaistuksen suunnittelussa. Lisäksi aloitteessa todetaan, että design pääkaupunkivuosi olisi sopiva ajankohta kantakaupungin valaistusohjelman innovatiiviseen suunnittelemiseen.

Helsingissä kaupunki vastaa julkisesta ulkovalaistuksesta, mihin kuuluu katujen, puistojen sekä aukioiden valaistus. Tämän lisäksi kaupunki valaisee kaupunkikuvallisesti merkittäviä omistamiaan rakenteita kuten siltoja ja vesitorneja sekä julkisia veistoksia.

Joulu- ja kausivalaistusten toteuttamisesta ovat sen sijaan vastanneet yksityiset toimijat, eikä niihin ole käytetty kaupungin varoja. Yleisimmin jouluvalaistuksen toteuttaja on tavaratalo, kauppakeskus tai alueen kauppiaiden muodostama kauppiasyhdistys tai -yhtiö. Tyypillisiä tällä tavoin toteutettuja jouluvalaistuksia ovat katupuihin ja kiinteistöjen seiniin asennetut valot mm. Mannerheimintiellä ja Narinkkatorilla. Toteuttajina ovat alueen suuret toimijat, Stockmann, Sokos, Forum ja Kampinkeskus. Aleksanterinkadun ja sen lähiympäristön jouluvaloista on vastannut kauppiaiden muodostama markkinointiyhtiö. Esplanadin puiston puihin asennetuista talvivaloista taas on vastannut Helsingin Energia energiayhtiön ominaisuudessa, eikä niitäkään ole rahoitettu kaupungin budjettivaroin. Lisäksi Helsingin Energia on avustanut Aleksanterinkadun jouluvalaistuksen toteutuksessa.

Edellä mainittujen lisäksi pimeän ajan kaupunkikuvaan vaikuttaa merkittävästi kiinteistöjen julkisivuvalaistus. Näiden toteutuksesta ja kustannuksista vastaavat kiinteistöt ja niiden toteutusta valvoo lupamenettelyn avulla rakennusvalvontavirasto.

Valaistusasioiden vastuu ja hoito on Helsingissä jakautunut usealle eri hallintokunnalle. Katu- ja puistovalaistuksesta vastaa rakennusvirasto, kiinteistöjen julkisivu- ja pihavalaistusta ohjeistaa ja valvoo rakennusvalvontavirasto, uusien projektialueiden valaistusperiaatteiden laatimisesta vastaa kaupunkisuunnitteluvirasto ja valotapahtumista vastaa talous- ja suunnittelukeskus. Tämän lisäksi esim. liikuntavirasto, liikennelaitos ja Helsingin Satama vastaavat omien alueidensa valaistuksista. Joulu- ja talvivalaistuksen toteuttamista ei ole osoitettu minkään viraston vastuulle, eikä siihen ole kaupungin varoja käytetty.

Helsinki liittyi vuonna 2009 kansainvälisen valonkaupunkien verkoston LUCI:n jäseneksi (Lighting Urban Community International). LUCI-verkosto tarjoaa mahdollisuuksia valaistuksen kehittämiseksi mm. eri yhteistyöryhmien kautta. Tällä hetkellä järjestön puitteissa työskentelee neljä työryhmää, joiden teemoina ovat: 1) Valaistus ja kulttuuri, 2) Valaistuksen sosiaaliset vaikutukset, 3) Kestävä kehitys ja uusi teknologia, 4) Valaistus ja matkailu. LUCI-toiminnan myötä on myös kaupungin sisäistä yhteistyötä valaistusasioissa lisätty. Toimintaa koordinoi kaupungin sisällä hallintokeskus.

Helsingissä on käynnistetty tai käynnistymässä useita keskustan valaistuksen kehittämiseen tähtääviä hankkeita. Vuonna 2012 käynnistetään koko kaupunginlaajuinen valaistuksen tarveselvitys,

missä mm. määritellään katujen valaistusluokat ja muut valaistuksen ominaisuudet. Tämän lisäksi ydinkeskustan alueelle laaditaan valaistuksen yleissuunnitelma, missä määritellään yksityiskohtaisemmin keskustan valaistusperiaatteet sekä mm. valaistaviksi esitettävät rakennusten julkisivut. Näiden lisäksi useiden merkittävien keskustakohteiden valaistus uusitaan lähivuosina ja suunnittelu aloitetaan kuluvan vuoden aikana. Uusittavia valaistuskohteita ovat mm. Senaatintori ympäristöineen, Rautatientori ja rautatieaseman ympäristö sekä ns. Unioninakseli. Suunnitteluun pyritään yhdistämään katu- ja torialueiden valaistuksen lisäksi myös ympäröivien rakennusten julkisivuvalaistus, jolla varmistetaan kaupunkitilan kokonaisvaltainen kehittäminen.

Aloitteessa esitetään, että kaupunki olisi aloitteellinen kantakaupungin joulu- ja talvivalaistuksen suunnittelussa. Rakennusvirasto pitää ajatusta joulu- ja talvivalaistuksen suunnitteluyhteistyöstä eri osapuolten kesken kannatettavana. Nykyisen rahoitustilanteen vallitessa kaupungilla ei kuitenkaan ole edellytyksiä jouluvalaistuksen laajamittaiseen toteutukseen. Kaupunki kannustaa yksityisiä toimijoita jouluvalaistusten toteuttamisessa ja mahdollisuuksien mukaan osoittaa valoille sijoituspaikkoja katu- ja puistoalueilta. Jos kaupunki ottaa jouluvalaistusten suunnittelussa ja toteutuksessa aiempaa suuremman roolin, on rakennusviraston mielestä matkailu- ja elinkeinopalvelujen merkittävä panos yhteistyössä välttämätöntä.

Lisätiedot

Sandström Juhani, valaistuspäällikkö, puhelin: 310 38521
juhani.sandstrom(a)hel.fi